

CONSOLIDATIE

CONSOLIDATIE

Belgian GAAP en IFRS

CARINE COPPENS
MARIO DEKEYSER

Derde editie

INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Consolidatie. Belgian GAAP en IFRS, derde editie
Carine Coppens en Mario Dekeyser

© 2020 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1127-4

D/2020/7849/104

NUR **163** / 782

Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV

Lay-out: Crius Group, Hulshout

Omslagontwerp: Danny Juchtmans – www.dsigngraphics.be

Omslagbeeld: Pashabo – Vectorstock

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

INHOUD

<i>Inleiding</i>	1
DEEL 1.	
BELGIAN GAAP	3
1. WETTELIJK KADER	5
1.1. Regelgeving	5
1.2. Consolidatieplicht	9
1.3. Moedervenootschap, dochtervenootschap en controlebevoegdheid	9
1.4. Consortium of de horizontale groep	12
1.5. Geassocieerde vennootschap	14
1.6. Vrijstelling van consolidatie	14
1.6.1. Vrijstelling in geval van subconsolidatie	15
1.6.2. Vrijstelling voor groepen van beperkte omvang	17
1.6.3. Vrijstelling dochterondernemingen van te verwaarlozen betekenis	18
1.7. Consolidatiekring	18
1.7.1. Begrip	18
1.7.2. Het controlepercentage versus het belangenpercentage	19
1.7.2.1. Het controlepercentage	19
1.7.2.2. Het belangenpercentage	19
1.7.3. Weglaten uit de consolidatiekring	20
1.7.3.1. Weglaten mits motivatie in de toelichting	20
1.7.3.2. Weglaten mits opname volgens vermogensmutatie- methode en vermelding en motivatie in de toelichting	21
1.8. Consolidatiemethodes	21
1.8.1. Integrale consolidatie	21
1.8.2. Evenredige of proportionele consolidatie	22
1.8.3. Vermogensmutatiemethode of 'equity'-methode	22
1.9. Voorbeelden	23
1.10. Algemene beginselen van de geconsolideerde jaarrekening	30
1.10.1. Inhoud van de geconsolideerde jaarrekening	30
1.10.2. Munteenheid	35

1.10.3.	Taal	39
1.10.4.	Getrouw beeld	39
1.10.5.	Continuïteit.	40
1.10.6.	Bestendigheid.	40
1.10.7.	Verbod op compensatie	40
1.10.8.	Datum van afsluiting van de geconsolideerde jaarrekening.	41
1.10.9.	Waardering.	41
1.10.9.1.	Eenvormigheid met de moederonderneming.	42
1.10.9.2.	Bedrijfseconomische waardering	42
1.10.9.3.	Belastinglatenties	42
2.	CONSOLIDATIETECHNIEKEN	43
2.1.	Aanvulling van het rekeningstelsel	43
2.2.	Integrale consolidatie.	45
2.2.1.	Welke ondernemingen?	45
2.2.2.	Werkwijze	45
2.2.3.	Consolidatie van de balans (art. 3:126-3:134 KB 29 april 2019)	45
2.2.4.	Consolidatie van de resultatenrekening (art. 3:135-3:137 KB 29 april 2019)	46
2.2.5.	Consolidatie van de toelichting (art. 3:138 KB 29 april 2019)	47
2.2.6.	Eenvoudig voorbeeld van het principe van integrale consolidatie van de balans	47
2.2.7.	Eliminaties	49
2.2.7.1.	Consolidatieverschil.	49
2.2.7.1.1.	Begrip	49
2.2.7.1.2.	Oorzaken van consolidatieverschillen.	50
2.2.7.1.3.	Toewijzing van het consolidatieverschil	50
2.2.7.1.4.	Bepaling van het consolidatieverschil.	52
2.2.7.1.5.	Bepalen van de aanschaffingsprijs van de deelneming.	53
2.2.7.1.6.	Bepalen van het overgenomen eigen vermogen	53
2.2.7.1.7.	Datum waarop het consolidatieverschil bepaald wordt	53
2.2.7.1.8.	Het aandeel van derden	54
2.2.7.1.9.	Voorbeelden.	55
2.2.7.1.10.	Boekhoudkundige verwerking van consolidatieverschillen	63
2.2.7.2.	Belangen van derden	64
2.2.7.3.	Consolidatie van de resultaatverwerking	76

2.2.7.3.1.	Principe	76
2.2.7.3.2.	Winstbestemmingstabel	77
2.2.7.3.3.	Preacquisitiewinst	80
2.2.7.4.	Eliminaties van vorderingen en schulden	82
2.2.7.4.1.	Principe	82
2.2.7.4.2.	Voorbeelden	83
2.2.7.5.	Eliminaties in de resultatenrekening	85
2.2.7.5.1.	Principe	85
2.2.7.5.2.	Voorbeelden	85
2.2.7.6.	Eliminaties met impact op balans en resultatenrekening	86
2.2.7.6.1.	Eliminatie van het resultaat bij verkoop van vaste activa	87
2.2.7.6.2.	Eliminatie bij onderlinge verkopen van goederen die tot de voorraden behoren	93
2.2.7.6.3.	Eliminatie van interimdividenden	100
2.2.7.6.4.	Eliminatie van waardeverminderingen op deelnemingen	100
2.2.7.6.5.	Uitgestelde belastingen en belastinglatenties	103
2.3.	Proportionele of evenredige consolidatie	118
2.3.1.	Welke ondernemingen?	118
2.3.2.	Werkwijze	118
2.3.3.	Eliminaties	119
2.3.3.1.	Het consolidatieverschil	119
2.3.3.2.	De eliminaties in de balans en resultatenrekening	119
2.3.3.3.	Consolidatie van de resultaatverwerking	119
2.3.3.4.	Voorbeelden	119
2.4.	Vermogensmutatiemethode	128
2.4.1.	Welke ondernemingen?	128
2.4.2.	Werkwijze	129
2.4.2.1.	Eerste toepassing van de vermogensmutatiemethode	130
2.4.2.2.	Toepassing van de vermogensmutatiemethode of 'equity'-methode in volgende boekjaren	131
2.4.2.3.	Resultaat	131
2.4.3.	Consolidatieverschil en eliminaties	132
2.4.3.1.	Consolidatieverschil	132
2.4.3.2.	Eliminatie	132
2.4.4.	Voorbeelden	133
2.4.5.	De boekhoudkundige verwerking van mutaties binnen het eigen vermogen van een geassocieerde onderneming	138

2.5.	Consortium	141
2.5.1.	Begrip	141
2.5.2.	Toepassingsgebied	142
2.5.3.	Consolidatiemethode	143
3.	DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	151
3.1.	Bespreking van de geconsolideerde jaarrekening	151
3.1.1.	Bespreking van de geconsolideerde balans	152
3.1.2.	Bespreking van de geconsolideerde resultatenrekening	159
3.1.3.	Bespreking van de geconsolideerde toelichting	162
3.2.	Het geconsolideerde jaarverslag.	165
3.3.	De controle van de geconsolideerde jaarrekening.	166
3.4.	Informatie aan de ondernemingsraad.	167
3.4.1.	De ondernemingsraad van de consoliderende onderneming.	167
3.4.2.	De ondernemingsraad van de geconsolideerde onderneming.	168
4.	WIJZIGINGEN IN DE CONSOLIDATIEKRING	169
4.1.	Step acquisitions	169
4.1.1.	Verhoging van een belang in een geassocieerde onderneming die na de transactie een geassocieerde onderneming blijft	169
4.1.2.	Verhoging van een belang in een geassocieerde onderneming die na de transactie een dochteronderneming wordt	175
4.1.3.	Verhoging van een belang in een dochteronderneming	180
4.1.4.	Kapitaalverhoging	182
4.2.	Step disposals	186
4.2.1.	Afbouw van een belang in een dochteronderneming die nadien een dochteronderneming blijft	187
4.2.1.1.	Boekhoudkundige behandeling volgens CBN-advies 2013/4	190
4.2.1.2.	Boekhoudkundige behandeling op basis van het begrip 'geconsolideerde' meerwaarde	192
4.2.2.	Afbouw van een belang in een integraal geconsolideerde dochteronderneming die als gevolg hiervan een geassocieerde onderneming wordt	195
4.2.2.1.	Boekhoudkundige behandeling volgens CBN-advies 2013/4	196
4.2.2.2.	Boekhoudkundige behandeling op basis van het begrip 'geconsolideerde' meerwaarde	197

1.7.2.	Zeggenschap over specifieke activa (IFRS 10 – B76 t.e.m. B79)	231
1.7.3.	Continue beoordeling (IFRS 10 – B80 t.e.m. B84)	232
2.	CONSOLIDATIETECHNIEKEN	233
2.1.	Zeggenschap en belang	233
2.2.	Consolidatiemethodes	234
2.3.	Controle- en belangenpercentage	235
2.4.	Integraleconsolidatiemethode – Verwerkingsvereisten	240
2.4.1.	Praktische werkwijze (IFRS 10 – B86)	240
2.4.2.	Belangen zonder overheersende zeggenschap	241
2.4.3.	Uniforme grondslagen voor financiële verslaggeving en waardering	242
2.4.4.	Verslagdatum (IFRS 10 – B92-B93)	243
2.4.5.	Verlies van zeggenschap	243
2.5.	Integraleconsolidatiemethode – Eliminatie van een deelneming	244
2.5.1.	Overnemende partij – overgenomen partij (IFRS 3(r2008) – 7)	246
2.5.2.	Overnamedatum (IFRS 3(r2008) – 9)	246
2.5.3.	Opname en waardering van overgenomen activa en verplichtingen	246
2.5.4.	Goodwill	248
2.5.5.	Voordelige koop	250
2.5.6.	Aan de overname gerelateerde kosten	250
2.5.7.	Minderheidsbelangen of belangen zonder overheersende zeggenschap	251
2.5.8.	Waarderingsperiode	251
2.5.9.	Voorbeelden	252
2.6.	Integraleconsolidatiemethode – Overige eliminaties	269
2.6.1.	Eliminatie van intragroepssaldi en intragroepstransacties	269
2.6.2.	Eliminatie van winst of verlies bij verkoop van een vast actief	272
2.6.3.	Eliminatie van winst of verlies bij intragroep aangekochte voorraden	279
2.6.4.	Eliminatie van intragroepsdividenden	282
2.7.	Gezamenlijke overeenkomsten	285
2.7.1.	Gezamenlijke bedrijfsactiviteit en proportionele opname	288
2.7.2.	Joint venture en ‘equity’-methode	291
2.8.	Geassocieerde ondernemingen en ‘equity’-methode	293
2.8.1.	Invloed van betekenis	293
2.8.2.	De ‘equity’-methode	295
2.8.2.1.	Toepassing van de ‘equity’-methode	295
2.8.2.2.	Vrijstellingen van de toepassing van de ‘equity’-methode	295
2.8.2.3.	Classificatie als aangehouden voor verkoop (IAS 28 – 16, 20 en 21)	296

2.8.2.4.	Beëindiging van de toepassing van de ‘equity’-methode ..	296
2.8.2.5.	Procedures voor de toepassing van de ‘equity’-methode ..	298
2.8.2.6.	Bijzondere waardeverminderingverliezen.	305
2.8.2.7.	‘Upstream-’ en ‘downstream’-transacties	306
3.	DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	313
3.1.	Algemene principes van de geconsolideerde jaarrekening	313
3.1.1.	Componenten van een geconsolideerde jaarrekening.	313
3.1.2.	Getrouw beeld	313
3.1.3.	Continuïteit	314
3.1.4.	Bestendigheid	314
3.1.5.	Munteenheid	314
3.1.6.	Niet-compensatie	315
3.1.7.	Periodiciteit	315
3.1.8.	Eenvormigheid	315
3.1.9.	Bedrijfseconomische waardering	316
3.1.10.	Uitgestelde belastingen	316
3.2.	De geconsolideerde jaarrekening	316
3.3.	Het overzicht van de financiële positie of balans.	317
3.3.1.	Overzicht van winst en verlies en overzicht van niet-gerealiseerde resultaten	318
3.3.2.	Mutatieoverzicht van het eigen vermogen	320
3.3.3.	Kasstroomoverzicht	321
3.3.4.	Toelichting	322
3.4.	Omrekeningsverschillen	323
3.5.	Uitgestelde belastingen	324
3.6.	Aanvulling van het rekeningstelsel	325
3.7.	Voorbeeld: uittreksel geconsolideerde jaarrekening Sioen Industries NV	327
4.	WIJZIGINGEN IN DE CONSOLIDATIEKRING	337
4.1.	Stapsgewijze verwerving en stapsgewijze overdracht	337
4.1.1.	Financieel actief wordt een dochteronderneming	338
4.1.2.	Geassocieerde deelneming wordt dochteronderneming	339
4.1.3.	Transacties tussen moederonderneming en belangen zonder overheersende zeggenschap	342
4.2.	Verlies van zeggenschap	344
	<i>Bibliografie</i>	351

